

moderationum divinarum, » optime probat voluntatem salvificam antecedentem non esse absolutam, misericordiam non impetrari omnibus aequalem, quae nulli debetur, esseque erga aliquos misericordiam *specialem*, quae non est universalis et omnibus communis; at nullatenus probat, nullam esse voluntatem salvificam, quae ad omnes omnino infantes protendatur. Haec qualis sit ut intelligatur in connexione cum potestate et providentia Dei circa leges physicas ulterius considerat auctor noster.

4º Licit Deus velit consequenter ad peccatum originale eas leges, quales nunc sunt; non tamen eas ideo instituit, et non ad hunc finem sua voluntate eas dirigit, ut parvuli illi moriantur sine baptismo; sed nolens in omnium infantium specialem favorem mutare leges generales iustis ex causis et finibus constitutas mortem ex illis naturaliter consequentem permittit. Antecedenter ergo ad has generalia legum exigentias vult Deus omnibus applicari remedium salutis, et per hoc vult omnium salutem; consequenter ad eas exigentias vult permettere mortem sine baptismo, et voluntate consequente praevisionem mortis in peccato horum non vult salutem. « In quo opere gratiae quis... conqueratur, quod non omnibus parvulis similis providentia consulat, omniaque pericula, quae moriturorum regenerationem prohibere possunt, aut potestate submoveat, aut miseratione praeveniat? Quod utique erga omnes fieret, si ita fieri omnino deberet » l. II. c. 24.

5º Quod maxime convincit, voluntatem eam *antecedentem* esse actuosam non solum per Christi mortem et institutionem remedii contra peccatum pro omnibus; sed etiam præparatione gratiarum, quantum eis recipiendis parvuli sunt capaces, postrema explicatur consideratione. Gratia vide licet præveniens et excitans, quae immediate confertur adultis, mediate pertinet ad parvulos, quos sive diligentia et sollicitudine sive congruis meritis et impetrationibus adultorum ad gratiam baptismi perducere Deus voluit. Sicut ergo diversa est et multiplex gratia adultorum, cui ipsi libere consentire vel resistere possunt; ita multiplex est providentia erga parvulos, haud ea quidem seiuncta ab

obedientia et meritis adultorum. « Cum quaerimus, quomodo omnes homines salvos fieri velit, qui non omnibus illud tempus impetrat, in quo per voluntariam fidem percipiendae gratiae sint capaces; non irreligiose arbitrari credi neque inconvenienter intelligi, quod isti paucorum dierum homines ad illam pertineant gratiae partem, quae semper universis est impensa nationibus, qua utique si bene eorum uterentur parentes (aliique homines), etiam ipsi per eosdem iuvarentur... Sicut autem circa maiores praeter illam generalem gratiam parcus atque occultius omnium hominum corda pulsantem, excellentiore opere, largiore munere, potentiore virtute vocatio specialis exseritur; ita etiam circa innumeros parvulos eadem manifestatur electio. Quae quidem nec illis, qui renati non sunt, in parentibus defuit » l. II. c. 23.

Cum hac librorum de Vocab. gent. doctrina non pugnat sed imo egregie consentit s. Fulgentius de Verit. praedestin. l. I. cc. 9-11; eo tamen discrimine, quod postulat diuersus utriusque scriptoris scopus. Auctor enim librorum de Vocab. gent. propositum habet declarare, qualis sit voluntas salvifica ad omnes pertinens; Fulgentius, ut plerumque Augustinus, eo spectat, ut gratiam et praedestinacionem ad gratiam demonstret gratuitum esse beneficium, non naturalibus meritis debitam retributionem. Unde Fulgentius magis considerat gratuitatem beneficii in infantibus, qui a Deo perducuntur ad baptismum per bonam voluntatem adultis inspiratam, et inscrutabile iudicium in aliis non baptizatis, quos Deus, licet negligentiam et culpam hominum non velit sed solum permittat, potuisse tam et ipsos perducere ad eandem gratiam, si voluntas eius spectetur secundum amplitudinem omnipotentiae. Ubi vero Fulgentius spectat voluntatem *antecedentem conditionatam* salutis, eadem eius est ac nostri auctoris sententia. « Cur non etiam in baptizandis infantibus certissime credamus ac libere proclamemus, diligentiam parentum ad gratiam redimentis, negligentiam vero ad iudicantis iustitiam pertinere? » Attamen haec negligentia non est ex voluntate multoque minus ex voluntate *antecedente* Dei iudicantis;

sed est tota ex mala voluntate hominum, quam Deus non vult sed permittit. Prosequitur enim: « non quia ex Deo est boni operis negligentia, a quo nulla umquam potuit esse mali operis causa, sed quia bona voluntas.... a Deo tribuitur... mala vero voluntas, quae suo merito gratiam charitatis aut non accipit aut amittit, torporem negligentiae suae non deponit » Fulgent. ibi c. 10. n. 21.

Scholion. I. Difficultates, quae fieri solent contra veritatem ex doctrina Scripturae et Patrum munitissimam, pleraque proficiuntur ex perversione status quaestionis. Itaque non est permittendum, a) ut confundatur voluntas *absoluta* cum voluntate *conditionata*; b) ut falso supponatur, nullam posse esse in Deo voluntatem *conditionatam* salutis, nisi conditio pendeat a libera voluntate hominis salvandi. Quod conditio, sub qua Deus vult salutem omnium infantium, non pendet ab eorum libertate, id evidenter quidem probat, gratuitum donum visionis beatificae non esse in libera potestate infantium; sed non probat, in Deo nullam esse voluntatem hoc donum eis concedendi, quantum leges ordinis generalis non obsistunt. Ex eadem ratione quod conditio non pendet a libera voluntate infantium, porro consequitur, salutem beatitudinemque aeternam si conceditur, eis non esse mercedem et coronam pro liberis meritis per gratuitam gratiam comparatis; sed esse hereditatem et gratuitum donum respondens gratiae ipsis sine ipsis (sine ipsorum libera cooperatione) infusae. Porro cum hac salutis acquirendae vel amittendae independentia a voluntate infantium cohaeret doctrina saltem communissima in scholis, fidei analogiae convenientior, gravissimis auctoritatibus potior, quod infantes, ut fide constat, damnantur quidem ad privationem finis ultimi supernaturalis in visione beatifica, quae privatio debetur naturae lapsae et per peccatum originale destitutae gratia sanctificante, non tamen damnantur ad poenam sensus tormentorum, quae debetur liberis malis meritis. Unde Deus non potest velle damnationem adulorum, nisi voluntate consequente ad praecisa mala merita, quae ab eorum libertate pendent; et ideo voluntate antecedente vult eorum omnium salutem, tamquam

coronam meritorum gratiae, sub conditione pendente ab eorum libertate adiuta per gratiam. At alia longe est conditio infantium tum quoad salutem tum quoad damnationem. Voluntate consequente vult exclusionem eorum ab aeterna gloria ob peccatum originale, quod non pendet ab eorum propria libertate, sed a libero peccato primi parentis; ita ergo etiam vult voluntate antecedente eorum omnium salutem tamquam gratuitam hereditatem sub conditione, quantum non obsistunt impedimenta, quae non ab eorum libertate pendent, sed inducta sunt ex libero peccato primi parentis.

II. Illa pars explicationis, qua diximus conditionem, sub qua Deus antecedente voluntate vult applicationem sacramenti et inde salutem, saltem quoad plurimos infantes esse positam etiam in liberis voluntatibus et actionibus aliorum hominum, potest videri contraria doctrinae Augustini. « Videlimus aliquando, ait ipse, bene meritis fidelibus non concedi filios suos, ut sint in regno Dei cum parentibus suis; sed non regeneratos parvulos exire de hac vita, dum nonnumquam et ipsis suis parentibus ardenter desiderantibus et ministris sacramentorum alacriter festinantibus ab omnipotentissimo et misericordissimo Deo non differtur paululum mors eorum, ut Christianorum nati exeant hinc renati » Aug. Op. imperf. cont. Iul. VI. c. 12; De grat. et lib. arb. n. 44. At a) Augustinus solum instituit probare, gratiam baptismi esse beneficium gratuitum; non autem negat, Deum antecedente voluntate conditionata velle hanc gratiam omnibus obvenire. b) Solum negat meritum *de condigno*, cui debeatur regeneratio infantium; sed non negat posse esse *supplicem impetrationem* baptismi pro iisdem. c) Solum enumerat alias manifestas industrias parentum; sed non dicit, nullum sive a parentibus sive ab aliis fuisse positum impedimentum. d) Ad summum ex Augustino probari posset, praeter voluntates liberas esse etiam naturalem ordinem legum physicarum tamquam conditionem, sub qua Deus velit applicationem baptismi iis omnibus, in quibus re ipsa applicatio impeditur. Sed certe Augustinus numquam negavit, imo clare docuit, ad huiusmodi conditions pertinere etiam liberas actiones hominum, et his actionibus ponit impedimenta

applicationis sacramenti pro infantibus, quibus Deus antecedente voluntate vult applicationem. Vide De peccator. merit. et remiss. l. III. n. 22; ep. 98. n. 5. 6. Maxime e) illud animadvertisatur, Augustinum in omnibus huiusmodi locis, qui obiciuntur, non agere de voluntate antecedente conditionata; sed de voluntate in actu secundo productrice effectus, et de voluntate consequente.

CAPUT III.

DE VOLUNTATE SALVIFICA CONSEQUENTE ET DE PRAEDESTINATIONE.

ARTICULUS I.

*De reprobatione non antecedenti, sed consequenti voluntati
Dei attribuenda.*

THESS LIV.

*Nulla datur reprobatio positiva antecedens
praevisionem peccati.*

« Ex ipsa natura voluntatis Dei salvificae consequitur, 1º plane impiam esse haereticorum qui *supralapsarii* dici solent, atque inter hos ipsius Calvini doctrinam, qua statuunt, Deum antecedenter ad omnem mali meriti etiam ipsius peccati originalis praevisionem decreto absoluto homines qui pereunt, aeterno exitio destinasse, ad suam in eis institutam manifestandam; 2º pariter damnandam esse doctrinam decreti executione, ut a Calvinianis in sua synodo Dordracena et a Iansemianis declarata est. »

Ex iis quae in superiori capite demonstravimus de antecedente voluntate, qua Deus vult omnium hominum aeternam salutem, proxime et necessario consequitur, nullam esse in Deo voluntatem, qua antecedenter ad praevisionem peccati velit alicuius hominis aeternam damnationem. Propterea tractatio de hac voluntate Dei iusti et sancti, quae unice pertinens ad voluntatem consequentem reprobatio dicitur, immediate cum superioribus connectitur. Sed ratio

potissima in hoc capite praemittendi doctrinam de reprobatione, nobis est nexus intimus veri ac genuini conceptus reprobationis cum declaratione modi, quo se habet consequens Dei voluntas salvifica particularis et *praedestinatio* ad vitam aeternam; quae quidem declaratio *praedestinationis* scopus est et argumentum totius huius capituli. In hoc itaque primo articulo indicabimus et excludemus notiones falsas de reprobatione, quibus vel doctrina ipsa de *praedestinatione* pervertitur omnino vel certe eius declaratio minus sincera exhibetur; exclusis autem notionibus falsis per se consequetur verus de reprobatione conceptus, quo tota fere declaratio *praedestinationis* sustentatur ac regitur.

I. Sincere primum exponemus tam *supralapsariorum* quam *infralapsariorum* sententias, deinceps ex principiis iam praestructis earundem sententiarum impietatem demonstratur.

1º Calvini haeresis de *praedestinatione* et *reprobatione*, ut eam tum alibi tum maxime in Institution. l. III. cc. 21-24. explicuit, ad haec capita reddit. a) Homines alii creantur ad vitam aeternam; alii ad damnationem aeternam: « itaque, inquit, prout in alterutrum finem quisque conditus est, ita vel ad vitam vel ad mortem *praedestinatum* dicimus » l. c. c. 21. n. 5. Haec igitur Dei *praedestinatio* et *ordinatio* ad mortem aeternam non secus ac ad vitam continetur in ipso consilio divino creandi hominem. Unde b) *ordinatio* ad mortem non est *consequens* ad peccatum, sed imo ipsum peccatum Adae et humani generis in illo ruina est effectus consequens et permanans ex ipsa illa *antecedente divina praedestinatione* multorum *ad mortem aeternam*. Frigidum commentum appellat Calvinus, quod Deus primum hominem non ipso consilio, quo eum creare voluit, ordinaverit ad peccandum, et non eodem consilio antecedente ruinam generis humani ac omnium pereuntium mortem aeternam *praedestinaverit*. « Tam frigidum commentum si recipiatur, inquit, ubi erit illa Dei omnipotentia, quae secundum arcanum consilium, quod aliunde non pendet, omnia moderatur?... Decretum horribile, fateor; inficiari tamen nemo